

ความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
 ของผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลสกลนคร

ปราณี ภาโสสม
 กลุ่มงานสุขศึกษา โรงพยาบาลสกลนคร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยการวิจัยเชิงพรรณนาหาความสัมพันธ์ (Descriptive Correlational Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร และศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร จำนวน 1,853 คน ระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2564 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2565 โดยประยุกต์ใช้แนวคิดความรอบรู้ด้านสุขภาพ Health literacy เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติสหสัมพันธ์ไคสแควร์ และสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 75.07 การเข้าถึงแหล่งข้อมูลและบริการสุขภาพ ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการจัดการตนเอง และทักษะการรู้เท่าทันสื่อ อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 62.44 ,39.67, 57.96, 52.08, 59.47 และ 68.43 ตามลำดับ สำหรับพฤติกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 40.53 และผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า ทักษะการเข้าถึงแหล่งข้อมูลและบริการสุขภาพ ด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านทักษะการสื่อสาร ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการจัดการตนเอง และการรู้เท่าทันสื่อ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร ($r = 0.466$, $r = 0.463$, $r = 0.518$, $r = 0.492$, $r = 0.481$ และ $r = 0.523$ ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p\text{-value} < .001$)

จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อย รวมกันมากถึงร้อยละ 84.08 และพฤติกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อย รวมกันมากถึงร้อยละ 67.19 ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการสร้างเสริมและพัฒนาความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในกลุ่มผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลสกลนคร เพื่อให้กลุ่มผู้รับบริการ บุคคลในครอบครัวและบุคคลอื่นในสังคมปลอดภัยจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

คำสำคัญ ความรอบรู้ด้านสุขภาพ, พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019, โรงพยาบาลสกลนคร

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โควิด-19 (COVID-19) พบครั้งแรกที่เมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยพบผู้ป่วยเป็นโรคปอดอักเสบหลายรายเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 ต่อมา มีการแพร่จากคนสู่คนทำให้จำนวนผู้ป่วยเพิ่มมากขึ้นเป็นจำนวนมาก และมีการแพร่ระบาดของโรคไปในหลาย ประเทศทั่วโลกทำให้ผู้ป่วยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง วันที่ 30 มกราคม 2563 องค์การอนามัยโลก (WHO)¹ ได้ประกาศให้การระบาดของโรสดังกล่าวเป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public health emergency of international concern (PHEIC) ต่อมาประเทศไทย กระทรวงสาธารณสุข ได้ออกประกาศเพื่อยกระดับมาตรการด้านป้องกันการแพร่ระบาดของโรสดังกล่าว เมื่อวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2563 ให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด-19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) เป็นโรคติดต่อ อันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558 ลำดับที่ 14 โดยระบุนิยามของโรค คือ มีอาการไข้ ไอ เจ็บคอ หอบเหนื่อย หรือมีอาการของโรคปอดอักเสบ ในรายที่มีอาการรุนแรง จะมีอาการระบบทางเดินหายใจล้มเหลว และอาจถึงขั้นเสียชีวิต² โดยอัตราการเสียชีวิตสูงที่สุดคือผู้สูงอายุที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป รวมถึงคนที่มีโรคประจำตัวร่วมด้วย คนที่เป็นโรคหัวใจมีอัตราการเสียชีวิตสูงที่สุด รองลงมาคือโรคเบาหวาน โรคทางเดินหายใจ และโรคความดันโลหิตสูง ตามลำดับ³ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โควิด-19 (COVID-19) ที่หลายประเทศทั่วโลก กำลังเผชิญอยู่ ตั้งแต่วันที่ 30 ธันวาคม 2562 ถึงวันที่ 2 พฤศจิกายน 2564 พบว่า ทั่วโลกมีผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สะสมจำนวน 247.85 ล้านราย ผู้ป่วยรายใหม่จำนวน 0.11 แสนราย และเสียชีวิตสะสม 5.02 ล้านราย โดยประเทศที่มีผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สะสมมากที่สุดคือ สหรัฐอเมริกา จำนวน 46.92 ล้านราย และมี ยอดผู้เสียชีวิตสะสมมากที่สุดกว่า 7.67 แสนราย รองลงมาคือผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สะสม คือ อินเดีย จำนวน 34.28 ล้านราย และมียอดผู้เสียชีวิตสะสม จำนวน 4.58 แสนราย บราซิลมีผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สะสม จำนวน 21.81 ล้านราย และมียอดผู้เสียชีวิตสะสม จำนวน 6.07 แสนราย และอังกฤษมีผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สะสม จำนวน 9.09 ล้านราย และมียอดผู้เสียชีวิตสะสม จำนวน 1.40 แสนราย ตามลำดับ โดยสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 ถึง วันที่ 1 พฤศจิกายน 2564 อยู่ที่ลำดับที่ 24 ของโลก พบว่า มีผู้ป่วยสะสมจำนวน 1,920,189 ราย โดยแบ่งเป็นผู้ป่วยรายใหม่จำนวน 8,165 ราย มีอาการรุนแรงจำนวน 2,221 ราย และเสียชีวิตสะสมจำนวน 19,260 ราย⁴ และจังหวัดสกลนครพบมีผู้ป่วยสะสมจำนวน 7,666 ราย โดยแบ่งเป็นผู้ป่วยรายใหม่จำนวน 5 ราย มีอาการรุนแรงจำนวน 3 ราย และเสียชีวิตสะสมจำนวน 32 ราย⁵

สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้หลายประเทศทั่วโลกมีการคิดค้นวัคซีน ป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โควิด-19 (COVID-19) แต่ถึงอย่างไรปัจจุบันวัคซีนยังไม่สามารถ ป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โควิด-19 (COVID-19) ได้ 100 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งผู้เข้ารับการฉีดจึงยัง อาจมีโอกาสเป็นโรคนี้อีกได้ เพียงแต่วัคซีนสามารถช่วยลดความรุนแรงของอาการแทรกซ้อนต่างๆ ลดโอกาสที่ จะต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล และลดการเสียชีวิตได้⁶ ดังนั้นองค์การอนามัยโลก (WHO) ได้แนะนำการ ป้องกันโรคเบื้องต้น ได้แก่ การล้างมือบ่อยๆ เลี่ยงการเอามือมาสัมผัสตา จมูกและปาก และปิดปากและจมูกด้วย กระดาษทิชชูหรือข้อศอกเมื่อไอหรือจาม ทั้งกระดาษทิชชูทันทีและล้างมือให้สะอาด รับประทานอาหารที่ปรุงสุก ใหม่เสมอ และหลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดกับคนที่แสดงอาการของโรคทางเดินหายใจ เช่น ไอ และจาม ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน กรมควบคุมโรคกระทรวงสาธารณสุขได้ให้ความรู้เกี่ยวกับ การป้องกันการติดเชื้อโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 โดยให้ใช้หลักการป้องกันโรคติดต่อในระบบทางเดินหายใจ ได้แก่ การล้างมือ สวมหน้ากากอนามัย และไม่คลุกคลีกับผู้ป่วยโรคทางเดินหายใจ หมั่นล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำ และสบู่ หรือใช้แอลกอฮอล์เจลล้างมือ ไม่นำมือมาสัมผัสตา จมูก ปาก โดยไม่จำเป็น ไม่ใช้ของส่วนตัวร่วมกับผู้อื่น รับประทานอาหารปรุงสุกร้อน ๆ รวมไปถึงหลีกเลี่ยงการอยู่ในสถานที่แออัด และไม่อยู่ใกล้ชิดกับผู้ป่วยที่มีอาการ หวัดไอจาม หากเลี่ยงไม่ได้ต้องป้องกันตนเองโดยใส่หน้ากากอนามัย นอกจากนี้ ควรหลีกเลี่ยงการเดินทางไป

ต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่มีรายงานการแพร่ระบาดของโรค ที่สำคัญ คือ หากมีอาการไข้ ร่วมกับอาการระบบทางเดินหายใจ ได้แก่ ไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก หายใจเหนื่อยหอบ ควรพบแพทย์ทันที ซึ่งการป้องกันตนเองขั้นต้นจะมีความสำคัญต่อการลดการแพร่ระบาดของโรคได้เป็นอย่างมาก^{7,2} และสถานการณ์ในช่วงนี้มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โควิด-19 (COVID-19) ระลอกใหม่ ข้อมูลจากกรมควบคุมโรค วันที่ 5 มกราคม 2564 จึงขอแนะนำประชาชนป้องกันตนเองเพิ่มเติม โดยยึดหลัก D-M-H-T-T ได้แก่ D : Social Distancing เว้นระยะห่าง 1-2 เมตร เลี่ยงการอยู่ในที่แออัด M : Mask Wearing สวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยตลอดเวลา H : Hand Washing ล้างมือบ่อยๆ ด้วยน้ำและสบู่ หรือเจลแอลกอฮอล์ T : Testing การตรวจวัดอุณหภูมิและตรวจหาเชื้อโควิด-19 ในกรณีที่มีอาการเข้าข่าย T: Thai Cha Na สแกนไทยชนะก่อนเข้า-ออกสถานที่สาธารณะทุกครั้ง เพื่อให้มีข้อมูลในการประสานงานได้ง่ายขึ้น และจัดบันทึก Timeline การเดินทางของตนเอง เพื่อประโยชน์ในการควบคุมโรค และสังเกตอาการตนเอง หากมีไข้และมีอาการระบบทางเดินหายใจ เช่น ไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก หายใจเหนื่อยหอบ จมูกไม่ได้กลิ่น ลิ้นไม่รับรส ให้รีบไปพบแพทย์หรือสถานพยาบาลใกล้บ้านโดยเร็ว โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง ได้แก่ ผู้สูงอายุ เด็ก หญิงตั้งครรภ์ ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง อาทิ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ต้องสังเกตอาการอย่างใกล้ชิด หากมีอาการป่วยจะรุนแรงกว่ากลุ่มปกติ อาจทำให้เสียชีวิตได้ จากรายงานผลการเฝ้าระวังสถานการณ์ความรู้ด้านสุขภาพขั้นพื้นฐานและพฤติกรรม การดูแลสุขภาพในการป้องกันโรค โควิด-19 ของประชาชน ของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ระหว่างวันที่ 16 มิถุนายน – 15 กรกฎาคม 2563 เก็บข้อมูลด้วยโปรแกรมประเมินตนเองทางอิเล็กทรอนิกส์บน Google form จำนวน 8,773 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ด้านสุขภาพขั้นพื้นฐานในการป้องกันโรคโควิด-19 อยู่ในระดับดีมาก จำนวน 8,730 คน (ร้อยละ 99.51) และอยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมายจำนวน 43 คน (ร้อยละ 0.49) จำแนกเป็นระดับดี จำนวน 31 คน (ร้อยละ 0.35) ระดับพอใช้ จำนวน 8 คน (ร้อยละ 0.09) และระดับไม่ดี จำนวน 4 คน (ร้อยละ 0.05) แต่เมื่อแยกความรู้ด้านสุขภาพรายข้อ พบว่ามี 3 ประเด็นแรกของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง คือ ประเด็นที่ 1 “สายด่วน 1422 เป็นแหล่งข้อมูลความรู้เรื่องโรคโควิด-19 ที่น่าเชื่อถือ” มีผู้ตอบผิด จำนวน 256 คน (ร้อยละ 2.92) ประเด็นที่ 2 “งดการกินอาหารร่วมกับผู้อื่น เป็นวิธีการป้องกันโรคไวรัสโควิด-19” มีผู้ตอบผิดจำนวน 226 คน (ร้อยละ 2.58) และประเด็นที่ 3 “การล้างมือด้วยสบู่และน้ำสะอาดบ่อยๆ ลดโอกาสการรับและแพร่กระจายเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้” มีผู้ตอบผิดจำนวน 119 คน (ร้อยละ 1.36)¹⁰ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาความรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด-19 ในกลุ่มวัยเรียนมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง จำนวน 230 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ด้านสุขภาพประกอบด้วย ทักษะการเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพทำได้ง่าย ร้อยละ 79.10 ทักษะการเข้าใจทำได้ง่าย ร้อยละ 93.50 ทักษะการโต้ตอบซักถาม แลกเปลี่ยนทำได้ง่าย ร้อยละ 79.60 ทักษะการตัดสินใจ ทำได้ง่าย ร้อยละ 90.00 ทักษะการจัดการตนเองทำได้ง่าย ร้อยละ 81.30 และทักษะการบอกต่อทำได้ง่าย ร้อยละ 87.40 และมีพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด-19 ในระดับปานกลางร้อยละ 50.00 โดยผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ความรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด-19 พบว่า ทักษะการเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการจัดการตนเอง และทักษะการบอกต่อ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (p-value= 0.029, 0.030, 0.001 และ 0.001 ตามลำดับ) ดังนั้นมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งควรจัดอบรมความรู้ด้านสุขภาพเรื่องโควิด-19 ให้กับผู้เรียน โดยจัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างทักษะความรู้สุขภาพร่วมกันและนำไปใช้ในการดูแลตนเอง ให้ปลอดภัยจากโรคโควิด-19 และหยุดการติดเชื้อโรคโควิด-19 จากตนเองไปสู่ครอบครัว ชุมชน และสังคมไทยได้¹¹ จากข้อมูลและการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าประชาชนจำเป็นต้องมีความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตนเอง บุคคลในครอบครัวและบุคคลอื่นในสังคมที่ถูกต้อง ส่งผลทำให้เกิดพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้ตนเอง บุคคลในครอบครัว และบุคคลอื่นในสังคมปลอดภัยจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แต่หากในทางตรงกันข้ามประชาชนในสังคม

ขาดความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ถูกต้องก็จะส่งผลทำให้ประชาชนในสังคมมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ไม่ถูกต้องตามไปด้วย และทำให้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีแนวโน้มที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร จะทำให้ทราบถึงระดับความรู้ด้านสุขภาพ อันประกอบด้วย การเข้าถึงแหล่งข้อมูลและบริการสุขภาพ ความรู้ ความเข้าใจ ข้อมูล ทักษะการสื่อสาร ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการจัดการตนเอง การรู้เท่าทันสื่อและบอกต่อข้อมูลเพื่อให้เกิดพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในตนเอง และการเกิดพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร ตลอดจนการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนากิจกรรมด้านสุขภาพให้ประชาชนที่มารับบริการโรงพยาบาลสกลนครเพื่อให้เกิดทักษะ และมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ถูกต้องต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร

สมมติฐานการวิจัย

ความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความสัมพันธ์กับความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในระดับบุคคล เนื่องจากหากบุคคลมีความสามารถและทักษะในการเข้าถึงข้อมูล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับดูแลสุขภาพ อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์ประเมินการปฏิบัติและจัดการตนเองรวมทั้งสามารถชี้แนะเรื่องสุขภาพส่วนบุคคลและครอบครัวเพื่อป้องกันและควบคุมความเสี่ยงต่อสุขภาพได้ ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดความรู้ด้านสุขภาพของ (Nutbeam, 2008 อ้างถึงใน กองสุขศึกษา, 2560) มาใช้เป็นกรอบในการศึกษาความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ คือ ความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประกอบด้วย 1. การเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพ (Access skill) 2. ความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive skill) 3. ทักษะการสื่อสาร (Communication skill) 4. ทักษะการตัดสินใจ (Decision skill) 5. ทักษะการจัดการตนเอง (Self-management skill) และ 6. การรู้เท่าทันสื่อ (Media literacy skill) และตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อนำข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความรู้ด้านสุขภาพของผู้มารับบริการมาพัฒนากิจกรรมด้านสุขภาพให้ประชาชนที่มารับบริการโรงพยาบาลสกลนครเพื่อให้เกิดทักษะ และมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ถูกต้องต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นค่าเฉลี่ยของผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร ปีงบประมาณ 2564 (1 ตุลาคม 2563 ถึง 30 กันยายน 2564)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร ในช่วงเวลาที่เก็บข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2564 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2565 ตามคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. ผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนครที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป
2. ผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนครต้องได้รับการซักประวัติหรือการประเมินอาการจากพยาบาลคลินิกผู้ป่วยนอกนั้นๆ เพื่อเป็นการคัดกรองแยกประเภทความรุนแรงของผู้ป่วย เช่น ผู้ป่วยหรือผู้มารับบริการที่นั่งรถเข็น หรือเตียงนอน
3. ไม่เป็นผู้ป่วยหรือผู้มารับบริการในห้องฉุกเฉิน คลินิกจิตเวช และคลินิกกุมารเวชกรรม
4. ไม่มีปัญหาในการให้ข้อมูล สามารถอ่านออกเขียนได้ ไม่มีปัญหาในการฟังและพูด
5. ยินดีในการให้ความร่วมมือและสามารถศึกษาข้อมูลได้

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ใช้จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นจำนวนของผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร ปีงบประมาณ 2564 (1 ตุลาคม 2563 ถึง 30 กันยายน 2564) จำนวน 482,301 คน โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน¹² คำนวณได้ 1,853 คน ผู้วิจัยป้องกันข้อมูลไม่สมบูรณ์ไว้ร้อยละ 10 ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างมา 2,039 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายจาก 2,039 คน ให้เหลือกลุ่มตัวอย่างตามที่คำนวณไว้ คือจำนวน 1,853 คน

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามซึ่งปรับปรุงจากแบบเฝ้าระวังความรู้ด้านสุขภาพ และพฤติกรรมป้องกันการโรคโควิด 19 ในกลุ่มวัยทำงาน อายุตั้งแต่ 15-59 ปี ของกองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (2564) จำนวน 44 ข้อ ประกอบด้วย 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 14 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 12 ข้อ เป็นลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ด้านบวก จำนวน 12 ข้อ มีมาตรวัด 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุดให้คะแนน 5 มากให้คะแนน 4 ปานกลางให้คะแนน 3 น้อยให้คะแนน 2 น้อยที่สุดให้คะแนน 1 และตอนที่ 3 พฤติกรรมป้องกันการโรคไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 16 ข้อ เป็นลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มีทั้งด้านบวก จำนวน 14 ข้อ และด้านลบ จำนวน 2 ข้อ มีมาตรวัด 4 ระดับ ได้แก่ ทุกครั้ง (บวก) ให้คะแนน 4 ทุกครั้ง (ลบ) ให้คะแนน 1 บ่อยครั้ง (บวก) ให้คะแนน 3 บ่อยครั้ง (ลบ) ให้คะแนน 2 น้อยครั้ง (บวก) ให้คะแนน 2 น้อยครั้ง (ลบ) ให้คะแนน 3 ไม่ปฏิบัติ (บวก) ให้คะแนน 1 ไม่ปฏิบัติ (ลบ) ให้คะแนน 4 โดยแจกแบบสอบถามให้กับผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนครที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2564 ถึงเดือนมีนาคม 2565 โดยใช้ระยะเวลาดำเนินการระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ.2564 ถึงเดือนมีนาคม 2565 ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำส่งหนังสือเรียนผู้อำนวยการโรงพยาบาลสกลนครเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากมารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนครที่ศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2,039 คน
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัย โดยให้ผู้ชี้แจงและขอความยินยอม เป็นนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร เก็บข้อมูลกับผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร

เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามในช่วงเวลาที่กำหนด ซึ่งสถานะของผู้รับบริการดังกล่าวนี้ คือ หลังจากพบแพทย์ในคลินิกผู้ป่วยนอกนั้นๆ ก่อนจะดำเนินการแจกแบบสอบถามแต่ละฉบับ ผู้ชี้แจงและขอความยินยอมจะซักถามความสมัครใจกลุ่มตัวอย่างและไม่เป็นการบังคับกลุ่มตัวอย่างทุกครั้ง ในการตอบแบบสอบถาม และระหว่างการดำเนินการเก็บข้อมูลของผู้วิจัย ผู้ชี้แจงและขอความยินยอมรวมถึงกลุ่มตัวอย่างในทุกๆ ครั้ง เพื่อไม่ให้มีผลกระทบหรือเป็นอุปสรรคต่อการเข้ารับบริการ และตลอดการเก็บข้อมูล ผู้วิจัย ผู้ชี้แจงและขอความยินยอม และกลุ่มตัวอย่างจะต้องสวมหน้ากากอนามัย ล้างมือด้วยเจลแอลกอฮอล์ การเว้นระยะห่าง และการใช้ปากกา 1 ค้ำต่อ 1 แบบสอบถาม เป็นต้น

3. สถานที่ในการเก็บแบบสอบถามและให้ความยินยอมของกลุ่มตัวอย่างจะเป็นบริเวณใกล้ๆ กับสถานที่ให้บริการของทางโรงพยาบาล เช่น บริเวณจุดนั่งพักระหว่างตึก โรงอาหารของทางโรงพยาบาล ห้องสมุดของทางโรงพยาบาล เป็นต้น

ข้อพิจารณาทางด้านจริยธรรม

การศึกษาวิจัยและพัฒนาครั้งนี้ ได้รับการรับรองและอนุมัติให้ดำเนินการวิจัย จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยเกี่ยวกับมนุษย์ โรงพยาบาลศูนย์สกลนคร (SKHREC 030/2564 วันที่ 14 พฤศจิกายน 2564)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป จากผลการศึกษา พบว่าผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.50 ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 20-39 ปี ร้อยละ 40.80 ส่วนใหญ่ระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 38.20 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 38.30 ส่วนใหญ่สถานะโสด ร้อยละ 46.80 ส่วนใหญ่บทบาท/ ตำแหน่ง/สถานะทางสังคมเป็นประชาชนในชุมชน ร้อยละ 95.70 ส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 75.20 ส่วนใหญ่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 จำนวน 2 เข็ม ร้อยละ 70.30 ส่วนใหญ่จำนวนสมาชิกภายในบ้านที่อยู่ด้วยกัน จำนวน 4-6 คน ร้อยละ 55.96 ส่วนใหญ่ไม่มีสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ด้วยกันติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ร้อยละ 94.50 ส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นผู้สัมผัสเสี่ยงสูงใกล้ชิดกับผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ร้อยละ 91.90 ส่วนใหญ่ไม่มีประวัติการเจ็บป่วยด้วยโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ร้อยละ 95.1 ส่วนใหญ่ช่วงเวลาที่ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 เป็นช่วงเดือนมีนาคม 2565 ร้อยละ 62.22 ส่วนใหญ่สถานที่รักษาขณะที่ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 เป็นบ้าน / หอพัก ร้อยละ 96.67 มีการจัดหาอุปกรณ์ในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ส่วนบุคคลหรือคนในครอบครัวภายในบ้าน ร้อยละ 100 ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ร้อยละ 99.10 ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้รับจากสื่อบุคคล เช่นเจ้าหน้าที่สาธารณสุข อสม. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อน ครอบครัว เป็นต้น ร้อยละ 78.70 รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n=1,853)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	824	44.50
หญิง	1,029	55.50
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	218	11.80
20-39 ปี	756	40.80
40-49 ปี	229	12.40
50-59 ปี	387	20.90
60 ปีขึ้นไป	263	14.20
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	62	3.30

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n=1,853)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	506	27.30
มัธยมศึกษาตอนต้น	261	14.10
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	164	8.90
อนุปริญญา/ปวส.	152	8.20
ปริญญาตรีขึ้นไป	708	38.20
อาชีพ		
นักเรียน/นักศึกษา	709	38.30
เกษตรกร	346	18.70
อุตสาหกรรม	3	0.16
รับจ้างทั่วไป	330	17.81
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ/ลูกจ้างรัฐ	94	5.07
พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน	52	2.81
ค้าขาย/ทำธุรกิจส่วนตัว	182	9.80
อยู่บ้าน/ไม่มีอาชีพ/เป็นแม่บ้าน	136	7.30
อื่น ๆ ได้แก่ ข้าราชการบำนาญ	1	0.05
สถานะ		
โสด	867	46.80
สมรส/คู่	850	45.90
หม้าย/หย่าร้าง	136	7.30
บทบาท/ตำแหน่ง/สถานะทางสังคม		
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) /		
อาสาสมัครประจำครอบครัว (อสค.)	35	1.90
แกนนำชุมชน	10	0.50
แกนนำกลุ่มต่างๆ ในชุมชน	15	0.80
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	5	0.30
ประชาชนในชุมชน	1,773	95.70
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข/บุคลากรทางการแพทย์	15	0.80
โรคประจำตัว		
ไม่มี	1,394	75.20
ไม่เคยตรวจ	86	4.60
มี	373	20.10
กรณีมีโรคประจำตัว (โดย 1 คน อาจมีมากกว่า 1 โรค)		
โรคทางเดินหายใจเรื้อรัง/โรคหอบ	30	8.04
โรคหัวใจและหลอดเลือด	6	1.61
โรคไตวายเรื้อรัง	45	12.06
โรคหลอดเลือดสมอง	33	8.85
โรคอ้วน (ผู้ที่มีค่าดัชนีมวลกายตั้งแต่ 40 ขึ้นไปหรือ	1	0.27
ตั้งแต่ 30 ขึ้นไป)		
โรคมะเร็งทุกชนิด	8	2.14
โรคเบาหวาน	186	49.87
โรคความดันโลหิตสูง	163	43.70
อื่น ๆ ได้แก่ SLE กระเพาะ เก๊าท์ ไมเกรน ลมชัก ซึมเศร้า	37	9.92
ไทรอยด์ ธาลัสซีเมีย นิ้ว กล้ามเนื้ออ่อนแรง ไวรัสตับอักเสบ		

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n=1,853)	ร้อยละ
การได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19		
ยังไม่ได้ฉีด	121	6.50
ฉีดแล้ว จำนวน 1 เข็ม	143	7.70
ฉีดแล้ว จำนวน 2 เข็ม	1,302	70.30
ฉีดแล้ว จำนวน 3 เข็มขึ้นไป	287	15.50
จำนวนสมาชิกภายในบ้านที่อยู่ด้วยกัน		
ไม่มี	26	1.40
1-3 คน	725	39.13
4-6 คน	1,037	55.96
7 คนขึ้นไป	65	3.51
สมาชิกในครอบครัวของท่านที่อยู่ด้วยกันมีคนติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019		
ไม่มี	1,751	94.50
มีคนติดเชื้อ ซึ่งมีความสัมพันธ์เป็นพ่อ แม่	18	0.97
มีคนติดเชื้อ ซึ่งมีความสัมพันธ์เป็น ภรรยาสามี	66	3.56
แฟน ลูกสาว ลูกชาย		
มีคนติดเชื้อ ซึ่งมีความสัมพันธ์เป็นญาติ (ลุง ป้า น้า อา พี่/น้องชาย พี่/น้องสาว ลูกเขย ลูกสะใภ้ หลานชาย/สาว เป็นต้น)	18	0.97
การสัมผัสเสี่ยงสูงใกล้ชิดกับผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโควิด-19		
ไม่ได้เป็นผู้ที่สัมผัสผู้ป่วย	1,702	91.90
เป็นผู้ที่สัมผัสเสี่ยงสูง	151	8.10
ประวัติการเจ็บป่วยด้วยโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19		
ไม่เคยติด	1,763	95.10
เคยติด	90	4.90
กรณีติดโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 (ช่วงเวลา)		
ช่วงเดือนธันวาคม 2564	3	3.33
ช่วงเดือนมกราคม 2565	5	5.56
ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2565	26	28.89
ช่วงเดือนมีนาคม 2565	56	62.22
กรณีติดโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 (สถานที่รักษา)		
รับการรักษาที่บ้าน / หอพัก	87	96.67
รับการรักษาที่โรงพยาบาล	3	3.33
การจัดหาอุปกรณ์ในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ส่วนบุคคลหรือคนในครอบครัวภายในบ้าน		
มีอุปกรณ์ป้องกันภายในบ้าน	1,853	100
การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19		
ไม่ได้รับเลย	16	0.90
ได้รับ	1,837	99.10
กรณีได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 (โดย 1 คน สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ได้รับจากสื่อโทรทัศน์	1,410	76.10
ได้รับจากสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ ทวิตเตอร์	1,376	74.30
อินสตาแกรม ยูทูบ เป็นต้น		

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n=1,853)	ร้อยละ
ได้รับจากสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร/วารสาร คู่มือ แผ่นพับ ใบปลิว โปสเตอร์ เป็นต้น	581	31.40
ได้รับจากสื่อวิทยุ เช่น สถานีวิทยุ FM/AM วิทยุชุมชน หอ กระจายข่าว เป็นต้น	427	23.00
ได้รับจากสื่อวิทยุ เช่น สถานีวิทยุ FM/AM วิทยุชุมชน หอกระจายข่าว เป็นต้น	1,458	78.70

2. ความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประกอบด้วย 1.การเข้าถึงแหล่งข้อมูลและบริการสุขภาพ 2.ความรู้ ความเข้าใจ 3.ทักษะการสื่อสาร 4.ทักษะการตัดสินใจ 5.ทักษะการจัดการตนเอง และ 6.การรู้เท่าทันสื่อ

จากผลการศึกษา พบว่า ผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร ส่วนใหญ่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 75.07 รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019	จำนวน (n=1,853)	ร้อยละ
ระดับมาก	295	15.92
ระดับปานกลาง	1,391	75.07
ระดับน้อย	167	9.01

\bar{X} = 47.45 S.D. = 8.99 ต่ำสุด = 12 สูงสุด = 60

3. การวิเคราะห์รายด้านของความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1. จากผลการศึกษา พบว่าผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร ส่วนใหญ่มีการเข้าถึงแหล่งข้อมูลและบริการสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 62.44 รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเข้าถึงแหล่งข้อมูลและบริการสุขภาพ

ระดับการเข้าถึงแหล่งข้อมูลและบริการสุขภาพ	จำนวน (n=1,853)	ร้อยละ
ระดับมาก	396	21.37
ระดับปานกลาง	1,157	62.44
ระดับน้อย	300	16.19

\bar{X} = 8.09 S.D. = 1.49 ต่ำสุด = 2 สูงสุด = 8

2. จากผลการศึกษา พบว่าผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนครส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 39.67 รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้ ความเข้าใจ

ระดับความรู้ ความเข้าใจ	จำนวน (n=1,853)	ร้อยละ
ระดับมาก	658	35.51
ระดับปานกลาง	735	39.67
ระดับน้อย	460	24.82

\bar{X} = 4.04 S.D. = 0.89 ต่ำสุด = 1 สูงสุด = 5

3. จากผลการศึกษา พบว่าผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร ส่วนใหญ่มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 57.96 รายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทักษะการสื่อสาร

ระดับทักษะการสื่อสาร	จำนวน (n=1,853)	ร้อยละ
ระดับมาก	349	18.83
ระดับปานกลาง	1,074	57.96
ระดับน้อย	430	23.21

\bar{X} = 7.82 S.D. = 1.72 ต่ำสุด = 2 สูงสุด = 8

4. จากผลการศึกษา พบว่าผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร ส่วนใหญ่มีทักษะการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 52.08 รายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทักษะการตัดสินใจ

ระดับทักษะการตัดสินใจ	จำนวน (n=1,853)	ร้อยละ
ระดับมาก	398	21.48
ระดับปานกลาง	965	52.08
ระดับน้อย	490	26.44

\bar{X} = 7.83 S.D. = 1.76 ต่ำสุด = 2 สูงสุด = 8

5. จากผลการศึกษา พบว่าผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร ส่วนใหญ่มีทักษะการจัดการตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 59.47 รายละเอียดดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทักษะการจัดการตนเอง

ระดับทักษะการจัดการตนเอง	จำนวน (n=1,853)	ร้อยละ
ระดับมาก	455	24.56
ระดับปานกลาง	1,102	59.47
ระดับน้อย	296	15.97

\bar{X} = 8.16 S.D. = 1.51 ต่ำสุด = 2 สูงสุด = 8

6. จากผลการศึกษา พบว่าผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร ส่วนใหญ่มีทักษะการรู้เท่าทันสื่ออยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 68.43 รายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการรู้เท่าทันสื่อ

ระดับการรู้เท่าทันสื่อ	จำนวน (n=1,853)	ร้อยละ
ระดับมาก	308	16.62
ระดับปานกลาง	1,268	68.43
ระดับน้อย	277	14.95

\bar{X} = 11.52 S.D. = 2.81 ต่ำสุด = 3 สูงสุด = 12

4. พฤติกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019

จากการศึกษา พบว่าผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 40.53 รายละเอียดดังตารางที่ 10

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพฤติกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019

ระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019	จำนวน (n=1,853)	ร้อยละ
ระดับมาก	608	32.81
ระดับปานกลาง	751	40.53
ระดับน้อย	494	26.66

\bar{X} = 53.57 S.D. = 5.30 ต่ำสุด = 28 สูงสุด = 64

5. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

1. สมมติฐานความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร คือ ไคสแควร์ (Chi-Square)

จากผลการศึกษาพบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร

ความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019						χ^2	p-value
	ระดับมาก		ระดับปานกลาง		ระดับน้อย			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ระดับมาก	173	58.64	117	39.66	5	1.70		
ระดับปานกลาง	423	30.41	603	43.35	365	26.24	329.473	
ระดับน้อย	12	7.19	31	18.56	124	74.25	<.001*	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2. พิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านตัวแปร การเข้าถึงแหล่งข้อมูลและบริการสุขภาพ (X_1) ความรู้ ความเข้าใจ (X_2) ด้านตัวแปร ทักษะการสื่อสาร (X_3) ด้านตัวแปร ทักษะการตัดสินใจ (X_4) ด้านตัวแปร ทักษะการจัดการตนเอง (X_5) และ ด้านตัวแปร การรู้เท่าทันสื่อ (X_6) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร ($r = 0.466$, $r = 0.463$, $r = 0.518$, $r = 0.492$, $r = 0.481$ และ $r = 0.523$ ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p - value < .001$ รายละเอียดดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประกอบด้วย 1.การเข้าถึงแหล่งข้อมูลและบริการสุขภาพ 2.ความรู้ ความเข้าใจ 3.ทักษะการสื่อสาร 4.ทักษะการตัดสินใจ 5.ทักษะการจัดการตนเอง และ 6.การรู้เท่าทันสื่อ กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร

ความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	p-value
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	
การเข้าถึงแหล่งข้อมูลและบริการสุขภาพ (X_1)	0.466**	<.001
ความรู้ ความเข้าใจ (X_2)	0.463**	<.001
ทักษะการสื่อสาร (X_3)	0.518**	<.001
ทักษะการตัดสินใจ (X_4)	0.492**	<.001
ทักษะการจัดการตนเอง (X_5)	0.481**	<.001
การรู้เท่าทันสื่อ (X_6)	0.523**	<.001

อภิปรายผล

จากการศึกษาความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1. ผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร ส่วนใหญ่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 75.07 ซึ่งไม่สอดคล้องกับเป้าหมายสถานการณ์ความรอบรู้ด้านสุขภาพขั้นพื้นฐานและพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในการป้องกันโรคโควิด-19 ของประชาชน ระหว่างวันที่ 16 มิถุนายน – 15 กรกฎาคม 2563 เก็บข้อมูลด้วยโปรแกรมประเมินตนเองทางอิเล็กทรอนิกส์บน Google form จำนวน 8,773 คน ผลการเฝ้าระวังฯ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพขั้นพื้นฐานในการป้องกันโรคโควิด-19 อยู่ในระดับดีมาก จำนวน 8,730 คน (ร้อยละ 99.51) และอยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมายจำนวน 43 คน (ร้อยละ 0.49) จำแนกเป็นระดับดี จำนวน 31 คน (ร้อยละ 0.35) ระดับพอใช้ จำนวน 8 คน (ร้อยละ 0.09) และระดับไม่ดี จำนวน 4 คน (ร้อยละ 0.05)¹⁰

2. พฤติกรรมป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร เมื่อนำมาวิเคราะห์รายข้อ พบว่า รับประทานอาหารร่วมกับผู้อื่น ท่านจะเลือกรับประทานอาหารจานเดียว หรืออาหารชุดสำหรับ 1 คน อยู่ในระดับปานกลาง ใช้ของส่วนตัว เช่น จาน ช้อนส้อม แก้วน้ำ ผ้าเช็ดตัว โทรศัพท์ ฯลฯ ร่วมกับผู้อื่น อยู่ในระดับปานกลาง อาบน้ำ ทำความสะอาดร่างกายทันทีเมื่อกลับมาจากนอกบ้าน อยู่ในระดับปานกลาง เลือกใช้รถสาธารณะที่มีคนหนาแน่น เช่น รถเมล์ รถไฟฟ้า เครื่องบิน เรือโดยสาร อยู่ในระดับสูง และดูแลสุขภาพตนเองเป็นประจำ เช่น ออกกำลังกาย 3 – 5 วันต่อสัปดาห์ และใช้เวลาในแต่ละครั้ง 30 นาทีขึ้นไป นอนหลับพักผ่อนเพียงพอ อย่างน้อยวันละ 6-8 ชั่วโมง อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นโรงพยาบาลสกลนครต้องให้ข้อมูลและแนะนำผู้รับบริการทุกครั้งทุกรายเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความตระหนักในการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ตามหลัก DMHTT (D : Social Distancing เว้นระยะห่าง 1-2 เมตร เลี่ยงการอยู่ในที่แออัด M : Mask Wearing สวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยตลอดเวลา H : Hand Washing ล้างมือบ่อยๆ ด้วยน้ำและสบู่ หรือเจลแอลกอฮอล์ T : Testing การตรวจวัดอุณหภูมิและตรวจหาเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในกรณีที่มีอาการเข้าข่าย และ T : Thai Cha Na สแกนไทยชนะก่อนเข้า-ออกสถานที่สาธารณะทุกครั้ง) และสังเกตอาการตนเอง หากมีไข้และมีอาการระบบทางเดินหายใจ เช่น ไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก หายใจเหนื่อยหอบ จมูกไม่ได้กลิ่น ลิ้นไม่รับรส ให้รีบไปพบแพทย์หรือสถานพยาบาลใกล้บ้านโดยเร็ว โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง ได้แก่ ผู้สูงอายุ เด็ก หญิงตั้งครรภ์ ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ตลอดจนการดูแลสุขภาพตนเองเป็นประจำ เช่น ออกกำลังกาย 3 – 5 วันต่อสัปดาห์ และใช้เวลาในแต่ละครั้ง 30 นาทีขึ้นไป นอนหลับพักผ่อนเพียงพอ อย่างน้อยวันละ 6-8 ชั่วโมง ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่สูบบุหรี่ เป็นต้น เพื่อเสริมสร้างให้ร่างกายแข็งแรงสามารถต่อสู้กับโรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (2563) ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 โดยให้ใช้หลักการป้องกันโรคติดต่อในระบบทางเดินหายใจ ได้แก่ การล้างมือ สวมหน้ากากอนามัย และไม่คลุกคลีกับผู้ป่วยโรคทางเดินหายใจ หมั่นล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่ หรือใช้แอลกอฮอล์เจลล้างมือ ไม่นำมือมาสัมผัสตา จมูก ปาก โดยไม่จำเป็น ไม่ใช้ของส่วนตัวร่วมกับผู้อื่น รับประทานอาหารปรุงสุกร้อน ๆ รวมไปถึงหลีกเลี่ยงการอยู่ในสถานที่แออัด และไม่อยู่ใกล้ชิดกับผู้ที่มีอาการหวัดไอจาม หากเลี่ยงไม่ได้ต้องป้องกันตนเองโดยใส่หน้ากากอนามัย นอกจากนี้ ควรหลีกเลี่ยงการเดินทางไปต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่มีรายงานการแพร่ระบาดของโรค ที่สำคัญ คือ หากมีอาการไข้ ร่วมกับอาการระบบทางเดินหายใจ ได้แก่ ไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก หายใจเหนื่อยหอบ ควรพบแพทย์ทันที ซึ่งการป้องกันตนเองขั้นต้นจะมีความสำคัญต่อการลดการแพร่ระบาดของโรคได้เป็นอย่างดี

3. ความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร มีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคโควิด-19 ต่อความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลดอนตะโก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี จำนวน 35 คน¹³ ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ด้านสุขภาพของกลุ่มทดลองหลังได้รับโปรแกรมการส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโควิด-19 ($M=104.69$, $SD=5.34$) สูงกว่าก่อนได้รับ ($M=100.89$, $SD=6.73$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และพฤติกรรมการป้องกันโควิด-19 ของกลุ่มทดลองหลังได้รับโปรแกรมการส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโควิด-19 ($M=77.11$, $SD=8.210$) สูงกว่าก่อนได้รับ ($M=76.60$, $SD=7.39$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นโรงพยาบาลสกลนครต้องดำเนินการสร้างเสริมและพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้กับผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกเกิดความรอบรู้ และทักษะ นำไปสู่การมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้ตนเอง บุคคลในครอบครัวและบุคคลอื่นในสังคมปลอดภัยจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า ทักษะการเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพ ด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านทักษะการสื่อสาร ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการจัดการตนเอง และการรู้เท่าทันสื่อ มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (p -value <.001, <.001, <.001, <.001 และ <.001 ตามลำดับ) และผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า ทักษะการเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพ ด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านทักษะการสื่อสาร ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการจัดการตนเอง และการรู้เท่าทันสื่อ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร ($r = 0.466$, $r = 0.463$, $r = 0.518$, $r = 0.492$, $r = 0.481$ และ $r = 0.523$ ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ p - value = <0.0001) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาความรู้ด้านสุขภาพ กับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 ในกลุ่มวัยเรียนมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง จำนวน 230 คน¹¹ พบว่า ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ความรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด 19 พบว่า ทักษะการเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการจัดการตนเอง และทักษะการบอกต่อ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (p -value= 0.029, 0.030, 0.001 และ 0.001 ตามลำดับ) และสอดคล้องกับการศึกษาความรู้และพฤติกรรมของประชาชนเรื่องการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019⁹ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และพบว่าประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างตอบไม่ถูกต้องมากที่สุด ได้แก่ โรคที่เกิดจากเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) เป็นการติดเชื้อไวรัสตระกูลเดียวกับ ซาร์ส (SARs) และเมอร์ส (MERS) จึงทำให้มีความรุนแรงมาก (ร้อยละ 20) เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) มีระยะฟักตัว 3 - 14 วัน (ร้อยละ 13.33) โรคที่เกิดจากเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) สามารถแพร่เชื้อจากคนสู่คนได้ และสามารถแพร่เชื้อได้ทันทีแม้ไม่มีอาการ (ร้อยละ 13.33) และด้านพฤติกรรมการป้องกันโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนน้อย คือ ล้างมือด้วยเจลแอลกอฮอล์ความเข้มข้นอย่างน้อย 70% เมื่อต้องออกไปที่สาธารณะ ล้างมือทำความสะอาดด้วยสบู่ทุกครั้งหลังสัมผัสเงินเหรียญหรือธนบัตร โดยผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .327$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value = .000) ดังนั้นโรงพยาบาลสกลนครควรมีกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อให้ประชาชนที่มารับบริการโรงพยาบาลสกลนครเกิดทักษะ และมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ถูกต้อง ตลอดจนมี

การบอกต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัส โครนา 2019 และพฤติกรรมป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กับครอบครัว ชุมชน และสังคมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1) จากผลการศึกษา พบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร อยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อย รวมกันมากถึงร้อยละ 84.08 ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการสร้างเสริมและพัฒนาความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กับผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร เพื่อให้ผู้มารับบริการบุคคลในครอบครัวและบุคคลอื่นในสังคมปลอดภัยจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2) จากผลการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร อยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อย รวมกันมากถึงร้อยละ 67.19 และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อยัง พบว่า รับประทานอาหารร่วมกับผู้อื่น ท่านจะเลือกรับประทานอาหารจานเดียวหรืออาหารชุดสำหรับ 1 คน อยู่ในระดับปานกลาง ใช้ของส่วนตัว เช่น จาน ช้อนส้อม แก้วน้ำ ผ้าเช็ดตัว โทรศัพท์ ฯลฯ ร่วมกับผู้อื่น อยู่ในระดับปานกลาง อาบน้ำ ทำความสะอาดร่างกายทันทีเมื่อกลับมาจากนอกบ้าน อยู่ในระดับปานกลาง เลือกลงรถสาธารณะที่มีคนหนาแน่น เช่น รถเมล์ รถไฟฟ้า เครื่องบิน เรือโดยสาร อยู่ในระดับสูง และดูแลสุขภาพตนเองเป็นประจำ เช่น ออกกำลังกาย 3 – 5 วันต่อสัปดาห์ และใช้เวลาในแต่ละครั้ง 30 นาทีขึ้นไป นอนหลับพักผ่อนเพียงพอ อย่างน้อยวันละ 6-8 ชั่วโมง อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นโรงพยาบาลสกลนครจึงจำเป็นต้องให้ข้อมูลและแนะนำผู้รับบริการทุกครั้งทุกรายเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความตระหนักในการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ตามหลัก DMHTT (D : Social Distancing เว้นระยะห่าง 1-2 เมตร เลี่ยงการอยู่ในที่แออัด M : Mask Wearing สวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยตลอดเวลา H : Hand Washing ล้างมือบ่อยๆ ด้วยน้ำและสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ T : Testing การตรวจวัดอุณหภูมิและตรวจหาเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในกรณีที่มีอาการเข้าข่าย และ T : Thai Cha Na สแกนไทยชนะก่อนเข้า-ออกสถานที่สาธารณะทุกครั้ง) และสังเกตอาการตนเอง หากมีไข้และมีอาการระบบทางเดินหายใจ เช่น ไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก หายใจเหนื่อยหอบ จมูกไม่ได้กลิ่น ลิ้นไม่รับรส ให้รีบไปพบแพทย์หรือสถานพยาบาลใกล้บ้านโดยเร็ว โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง ได้แก่ ผู้สูงอายุ เด็ก หญิงตั้งครรภ์ ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ตลอดจนการดูแลสุขภาพตนเองเป็นประจำ เช่น ออกกำลังกาย 3 – 5 วันต่อสัปดาห์ และใช้เวลาในแต่ละครั้ง 30 นาทีขึ้นไป นอนหลับพักผ่อนเพียงพอ อย่างน้อยวันละ 6-8 ชั่วโมง ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่สูบบุหรี่ เป็นต้น เพื่อเสริมสร้างให้ร่างกายแข็งแรงสามารถต่อสู้กับโรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสกลนคร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นโรงพยาบาลสกลนครจึงจำเป็นต้องดำเนินการสร้างเสริมและพัฒนาความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้กับผู้มารับบริการคลินิกผู้ป่วยนอกเกิดความรอบรู้และทักษะ นำไปสู่การมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้ตนเอง บุคคลในครอบครัวและบุคคลอื่นในสังคมปลอดภัยจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

เอกสารอ้างอิง

1. World Health Organization (WHO). (2020). Naming SARS-CoV-2 variants ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2564, (ออนไลน์) . สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2564 จาก <https://twitter.com/mvankerkhove/status/>

1399388129300205569?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Ctwterm%5E1399388129300205569%7Ctwgr%5E%7Ctwcon%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2Fwww.praachat.net%2Fworld-news%2Fnews-681276.

2. กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.(2563). ข้อมูลสำหรับการป้องกันตนเองจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019,(ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2564 จาก [https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/ file/introduction /introduction01.pdf](https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/introduction/introduction01.pdf).
3. นกษา สิงห์วีระธรรม, วิชพรพล วิวรรณณ์ เถาว์พันธ์, กิตติพร เนาว์สุวรรณ, เฉลิมชัย เพาะบุญ และสุทธิศักดิ์ สุริรักษ์. (2563). การรับรู้และพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของทันตภิบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข 2563, (ออนไลน์). สืบค้น13 มิถุนายน 2564 จากวารสารสถาบันบำราศนราดูร 2563; 14 (2): 104-15.
4. กรมควบคุมโรค.(2564). รายงานสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน กรมควบคุมโรคกระทรวงสาธารณสุข วันที่ 13 มิถุนายน 2564,(ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2564 จาก <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/situation/situation-no527-130664.pdf>.
5. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร.(2564). รายงานจากศูนย์ปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางการแพทย์และสาธารณสุข จังหวัดสกลนคร วันที่ 15 มิถุนายน 2564,(ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2564 จาก <http://www.skko.moph.go.th/dward/web/index.php?module=covid19>.
6. สมชัย ลีลาศิริวงศ์ และรศ.พญ.รวีรัตน์ สีชมรังษี. (2564).วัคซีนโควิด 19 ความหวังและทางรอดของคนไทย ,(ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2564 จาก <https://www.pram9.com/covid19-vaccine/>.
7. World Health Organization (WHO). (2020) . เรื่อง Coronavirus disease (COVID-19) questions and answers (general), (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2564 จาก <https://www.who.int/thailand/emergencies/novel-coronavirus-2019/q-a-on-covid-19/q-a-on-covid-19-general>
- 8.กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2564). แนวทางปฏิบัติเพื่อการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) หรือโควิด 19 สำหรับประชาชนทั่วไปและกลุ่มเสี่ยง,(ออนไลน์). สืบค้น13 มิถุนายน 2564 จาก https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/int_protection/int_protection_030164.pdf.
9. ธานี กล่อมใจ, จรรยา แก้วใจบุญ และทักษิภา ชัชวรัตน์. ความรู้และพฤติกรรมของประชาชนเรื่องการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ 2019. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา. สืบค้น 13 มิถุนายน 2564 จากวารสารวารสารการพยาบาล การสาธารณสุขและการศึกษา 2563; ปีที่ 21 ฉบับที่ 2: 1,29-39.
10. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2563).รายงานผลการเฝ้าระวังสถานการณ์ความรอบรู้ด้านสุขภาพขั้นพื้นฐานและพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพในการป้องกันโรคโควิด-19 ของประชาชนระหว่างวันที่ 16 มิถุนายน – 15 กรกฎาคม 2563,(ออนไลน์). สืบค้น13 มิถุนายน 2564 จาก <https://drive.google.com/file/d/18HX1UIVix3Kcm6hDCMfxrgN1ZVLTmq6S/view>.
11. วิชัย เทียนถาวร และณรงค์ ใจเที่ยง.(2564). ความรอบรู้ด้านสุขภาพ กับพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด-19 ในกลุ่มวัยเรียนมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง. 2564, (ออนไลน์). วารสารสาธารณสุขและวิทยาศาสตร์สุขภาพ ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม 2564. หน้า 126-137.
12. ธีรฤดี เอกะกุล. (2543). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
13. รจนารด ชูใจ, ชลธิชา บุญศิริ และกมลพร แพทย์ชีพ. (2564).ผลของโปรแกรมการส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคโควิด-19 ต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด-19 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลดอนตะโก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี. สารนิพนธ์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี. สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2564 จากวารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและสภาสาธารณสุขภาคใต้ ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2564; 250-261.